

ABONNEMENT

Pays étrangers

Pour un an: 2 Dolars

Edition spéciale: 3 Dolars.

ADRESSE

"İctihad,, Constantinople

Téléph: St. 865

xxvième ANNÉE

15 Octobre 1930

İCTİHAD

Türkçe ve Fransızca

İLMİ, EDEBİ, İKTİSADİ

No: 307

ABONEMAN:

Seneliği [24Nusha] Türkiye için 2 1/2, Âlâ kâğıdı 5 Liradır

İDAREHANESİ

Cıgaloğlunda İctihad Evi

Tarihi Te'sisi:

1904 — Genève.

Yirmi altıncı sene

15 Teşrinievvel 1930

RAKKAMLARIN NASİHATİ

Kapı bir komşumuz *İran* hükümetinde, son senelerde, bilhasse Saltanat Hanedanının değişmesiyle Rıza Han Pehlevi'nin Şahlık tahtına culusundan sonra, alınan iktisadî, inzibatî, adlî tedbirler takdir olunmaya ve dikkat ve ibret nazarımızı celbetmeye değerlidir.

Bir tacirin her sene kâr ve ziyan bilanço sunu. büyük bir açıkla ya'ni kârsız ve ziyanla kapatması ne ise bir milletin ticarî bilançosunun, Ya'ni idhalat ve ihracat bilançosunu açıkla kapatması da odur. Bunların her ikisi de faci'adır ve neticeleri de birdir.

İstanbul Türk Ocagında verdiğim konferansda [1] bu faci'anın amillerini ve bunun önüne geçmek çarelerini söylemiştim.

İran hükümetinin idhalat ve ihracatının murakebe ve tanzimi tedbirleri bizim için intisal edilecek tedbirlerdendir:

İranda ecnebi memleketlere ihracat yapmak isteyen tacirler şu iki şikâyetten birini ihtiyar etmeye mecburdurlar:

Eğer ihrac etdiği malın bedelile dahile emti'a getirecek ise evvela haricden idhaline devletce riza gösterilmiş ve bir listesi neşr edilmiş mallardan getirmeye mecburdur. ya'ni lüks eşya idhal edemez.

Eğer ihrac etdiği mal mukabilinde haricden emti'a almak isterse ihrac etdiği mal bedelinin yüzde doksanını mal ve yüzde onunu para getireceğine da'ir te'minat verir; Getireceği malın cinsini, fabrikasını ve ayarını hükûmetin defterine daha evvel, kayd etmeye ve hükûmetden izin almaya mecburdur.

İkinci şikâyet üzere ihracat yapan bir tacir çıkardığı eşya bedelinin yüzde kırkını para olarak memlekete sokacağını te'min ederse diğer yüzde altmışıyla, idhali ca'iz eşya alub, başka kuyuda tabi' olmaksızın İrana resmî gümrüğünü vererek soka bilir. Demir yol malzemesi ve makineler ve eksami gömrükten mu'afdır.

İran hükûmeti bu tedbirler sayesinde ticarî bilançosunu 40, milyon kram ya'ni, türk parasile takriben 20 milyon lira bir fazlalık ile kapatıyor ya'ni ihracat idhalatından 20 milyon türk lirası fazla olmaktadır.

Bizde ise, 19 mart 1930 tarihli *Cumhuriyyet* gazetesinde okuduğumuza göre 1927 ve 1928 senelerinde *ticaret muvazene açığımız* 103 milyon olmuştur ki senevi idhalatımız ihracatımızdan 51 milyon 500 bin lira fazla olmuş ya'ni her sene milli servetimiz 51 buçuk milyon liralık azalmış demektir. Birçok lüks eşyayı memleketimize sokmamak hürriyetine malikiz. Ez cümle Bulgaristan Çekoslovakya hükûmetleri memleketlerine girmesinde zaruret olmayan eşyanın

[1] Konferans İCTİHAD'ın 294, 296 ve 297 numaralı nushalarında MİLLÎ istiklal için mücadeleden sonra MALÎ istiklal için mücadeleye sernamesile intişar etmiştir.

birer listesini neşr etmişlerdir, bu eşyanın idhali halinde harice gidecek paralarını tasarruf etmektedirler .

Cekoslavakya hükûmeti memleketine meselâ, kat'iyen kahve sokmamaktadır. İhracatımızın kıymetinden fazla kıymetde, Türkiyemize, ecnebi malı girdiğini gördüğüm zaman, Türkiyemizde müsella ecnebi askeri görmüş gibi oluyorum Bu noktaya gelince son sözü büyük ustadımıza brakacağım:

«İstihsalatıle tedricen bir milleti isti'lâ eden bir kavm, silahla teshir etmiş kadar mükemmel bir suretde o milleti hükmü altına alır. İktisadi tabi'iyet siyasi tabi'iyeti sür'atle yaratır.»

Dr AB. DJ.

Ecnebi edebiyatı

ŞAİRİN MEZARI

Ma'bad

Andrea, tepenin en yüksek noktasını göstererek :

— Şa'irin mezarı orada, solda, harabenin yanında ve divarın dibindedir, dedi.

Maria, mersin ağaçlarının arasında uzanan dar yol izlerinden yürümek için Andrea dan ayrıldı. O ilerde yürüyor ve aşığı onu ta'kip ediyordu. Maria, yorğun ve ağır adımlar atıyordu; sık sık duruyor ve geriye dönüp aşıkına tebessüm ediyordu. Başdan aşağı, siyahlar giymişti; yüzünde, dudaklarına kadar inen siyah bir peçe taşıyordu; ve tatlı tebessümü, bu siyah örtünün altında titriyor ve bir matem gölgesi gibi gölgeleniyordu. zarif çenesi, elinde taşıdığı güllerden daha çok beyaz ve daha çok temizdi.

Tepeye doğru çıktıkları bir sırada, Maria nın ellerinden bir gül düştü. Andrea, Maria nın ayakları önünde yolun

üstüne dağılan gül yapraklarını toplamak için eğildi. Maria aşıkına bakıyordu Andrea, onun önünde diz çökerek :

— Sevgilim. dedi ve öylece kaldı.

Ruhunda, güzel bir hatıranın uyan-dığını his eden Maria :

Hatırlayormusun, dedi, Skifanoia da sana traçeden yapraklı bir dal attığım sabahı? Ben inerken, sen merdiven başında diz çökmüş duruyordun. Bilmiyorum neden, o günler, bana ba'zen yakın, bazen, de uzak görünüyorlar.. Ba'zen, dün yaşamış gibi his ediyorum, ba'zen de bir asır evvel yaşanmış kadar uzak buluyorum. Hatırlamıyormusun? Mersin ağaçlarını geçerek, solda Trelany nin ve şairin mezarı bulunduğu surun nihayetine kadar geldiler. Kadim harabeyi süsleyen yaseminler, çiçekli idiler; fakat menekşelerde, koyu bir yeşillikten başka bir şey yoktu. Ufka kadar yükselen servilerin tepeleri, Testa-çio dağının arkasında gurup eden güneşin koyu kırmızı rengiyle kızarak titriyorlardı. Gümüş rengiyle işlenmiş mavimsi bir bulut, yavaş yavaş Avetino ya doğru yüzüyordu,

(Burada, hayatları bir hayat olan iki dost uyuyor. Şu mezarın altında, şimdi birlikte uyuyorlarken, onların hatırası da, yalnız bir hatıra gibi yaşıyor. Mademki onların kalbleri, hayatta bir kalp olup çarpmıştır, onların kemikleri de şimdi birbirinden ayrı değildir.)

Maria, son mısra'ı bir daha tekrar etti. Ve sonra Andrea ye dönerek :

— Peçemi çöz, Dedi.

Andrea yaklaştı ve ensesindeki düğümü çözmek için eğildi. parmakları, Maria nın latif saçlarına dokunuyordu. O latif saçlar, ki dağınık oldukları zaman bir orman gibi derin ve tatlı bir hayat yaşıyorlar zan edilirdi. Andrea, kaç defalar onların gölgesinde, Maria nın ya-